

Методичні рекомендації щодо здійснення виховного процесу в умовах Нової української школи

ЛИСТИ МОН УКРАЇНИ

Лист МОН України від 11.08.2020 року №1/9-430 "Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році"

Лист МОН України від 22.07.2020 року №1/9-394 "Перелік навчальної літератури, рекомендованої Міністерством освіти і науки України для використання у закладах освіти у 2020/2021 навчальному році"

Лист МОН від 20.07.2020 № 1/9-385 “Деякі питання організації виховного процесу у 2020/2021 н.р. щодо формування в дітей та учнівської молоді ціннісних життєвих навичок”

КОРИСНІ РЕСУРСИ

КЗ "КОШПО" імені Василя Сухомлинського

Завданням виховання в умовах Нової української школи є створення підґрунтя, на якому може зростати людина європейського мислення, яка добре знає себе, може використовувати власний потенціал, вміє створювати ситуації успіху, розробляти й реалізовувати власний життєвий сценарій.

Школа ХХІ століття потребує створення виховного простору, спрямованого на виховання конкурентоспроможної особистості, котра зуміє розробляти свої життєві плани, самостійно використовувати знання для розв’язання проблем.

Школа має формувати ціннісні ставлення і судження, які служать базою для щасливого особистого життя та успішної взаємодії з суспільством. Виховний процес має виступати невід’ємною складовою усього освітнього процесу і орієнтуватися на загальнолюдські цінності, зокрема морально-етичні (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей), соціально-політичні (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність). Нова школа буде плекати українську ідентичність.

Випускник Нової української школи – це:

- цілісна всебічно розвинена особистість, здатна до критичного мислення;
- патріот з активною позицією, який діє згідно з морально – етичними принципами, здатний приймати відповідальні рішення, поважає гідність і права людини;
- інноватор, здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, навчатися впродовж життя.

За експертними оцінками, найбільш успішними на ринку праці, в найближчій перспективі будуть фахівці, які вміють навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі та володіють іншими сучасними вміннями.

Пріоритетними у діяльності вчителів мають бути компетентнісний та особистісно – орієнтований підходи до навчання, враховувати вікові особливості психофізичного розвитку учнів, здобуття ними умінь і навичок, необхідних для успішної самореалізації в професійній діяльності, особистому житті, громадській активності.

Зasadничим підходом на якому будуватиметься Нова школа є «педагогіка партнерства». Згідно з цим підходом, учні, батьки та вчителі є рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Отже, батьки отримають більше можливостей впливати на навчальний процес, але вже не зможуть нарікати, що «школа» погано навчила їхню дитину.

Основні принципи педагогіки партнерства:

- повага до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у відносинах та стосунках;
- діалог –взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
- принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Принципи сучасного виховання

- гуманістичний характер змісту та методів виховання, який означає пріоритетність особистості дитини над загальним процесом масового колективного виховання.
- поєднання виховання та навчання в єдиний освітній процес, у якому провідну роль відіграє виховання на уроках, на яких відбувається не лише засвоєння знань, умінь і навичок, а й виховання найліпших моральних рис людини.
- урахування вікових та індивідуальних особливостей кожного учня у процесі виховання.
- створення морально-психологічного клімату в колективі, за яким би відчувався стиль педагогічної людяності й доброзичливості.
- поступове перетворення учня з об'єкта пасивного сприймання на суб'єкта активного самовиховання.
- плюралізм у діяльності громадських юнацьких і дитячих організацій.

Однією з основних тенденцій розвитку виховання в сучасній українській школі має стати пошук форм «діяльнісного патріотизму» (творчі групи, осередки, екскурсії, свята, ігри-драматизації, спортивні змагання, естафети, огляди-конкурси, олімпіади, шкільні музеї, тематичні стенди, кімнати, зали, галереї, виставки дитячої творчості, книжкові виставки, творчі завдання, проекти, звіти, індивідуальні роботи, театр-експромт, колективні творчі справи, колективне творче панно, флешмоби, виставки-конкурси, фестивалі, туристичні походи тощо).

Рекомендуємо під час проведення заходів організовувати зустрічі з учасниками бойових дій, волонтерами; відвідування військовослужбовців, які отримали поранення та проходять реабілітацію; виступи дитячих творчих колективів та інше.

Варто зазначити, що питання національно-патріотичного виховання розкривається наскрізно в рамках програми «Нова українська школа» у поступі до цінностей», яка розглянута та затверджена Вченими радами Інституту проблем виховання (протокол № 6 від 02 липня 2015 року) та Інституту модернізації змісту освіти (протокол № 7 від 26 вересня 2018 року).

З програмою можна ознайомитися за посиланням <https://ipv.org.ua/prohrama-nova-ukrainska-shkola/>.

З метою вивчення та популяризації кращого педагогічного досвіду, в тому числі з питань національно-патріотичного виховання на офіційному сайті ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» розміщено банк даних досвіду виховної роботи (<https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robota/bank-dosvidu-vihovnoyi-roboti/>).

Національно-патріотичне виховання молодого покоління неможливе безвідповідних заходів щодо відзначення важливих пам'ятних та ювілейних дат, вперелік яких можна знайти за наступним посиланням <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-19>.

При плануванні виховної роботи з національно-патріотичного напрямку пропонуємо використовувати методичні матеріали Українського інституту національної пам'яті <https://www.memory.gov.ua/methodic-materials>.

Питання національно-патріотичного виховання та громадянської освіти також всебічно висвітлено в матеріалах, які схвалені для використання в закладах загальної середньої освіти, а саме:

1. Навчально-методичний комплект «Навчаюсь. Дію. Захищаю» початкова школа, 1-4 класи «Пригоди Тарі»/ (автор. колектив: Андросюк В. Є. Андросюк О. Р., Андросюк О. В., Андросюк Л. В., Алмазов О. В., Алчасова І. М., Левінштейн Є. В., Рассоха М. Й., Семякін О. В.). Зазначені матеріали можна знайти за наступним посиланням <https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robota-shvaleni-rukopisi/>.
2. Науково-методичний посібник «Ключові напрями українського патріотичного виховання дітей та учнівської молоді» (автори: І. Д. Бех, К. І. Чорна).
3. Аудіовізуальний твір національно-патріотичного кінопроекту «Слава Україні! – Героям Слава!» (Союз молодих кінематографістів України «10 Муза»).

4. Навчальні – програми з позашкільної освіти військово-патріотичного напрямку розміщені за посиланням <https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robota/navchalni-programi/viyskovo-patriotichniy-napryam/> та інше.